

Miljøverndepartementet
Avdeling for Naturforvaltning
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: 13/04974

Vår Ref.: 13/04974

Trondheim 26. februar 2013

HØRINGSVAR - FORSLAG TIL KVALITETSNORM FOR VILLAKS

Veterinærinstituttet har gjennomgått forslag til "Kvalitetsnorm for villaks" og avgir med dette vår høringsuttalelse.

Veterinærinstituttet anser kvalitetsnormen som en god start for å kartlegge tilstand og utfordringer for de norske villaksbestandene.

Vår hovedinnvending til kvalitetsnormen er at den synes å forutsette at manglende resultatoppnåelse resulterer i nedklassifisering, som kan oppfattes som en resignasjon. Veterinærinstituttet mener at førstereaksjonen på manglende resultat bør være å forsøke å avklare årsaksforholdene, og dernest vurdere om kompensierende tiltak kan settes inn. Når effekten av eventuelle tiltak er undersøkt, kan det være grunnlag for en nedklassifisering. En slik prosess kan ta mer enn ti år.

Vi vil også gi følgende kommentarer:

- Det bør utarbeides en "verdivurdering" av den enkelte laksebestand ut fra genetiske kriterier, samt en vurdering av bestandens viktighet i fjord- og vassdragssystemet.
- Kvalitetsnormens delnorm for "gytebestand og beskatning" bør være basert på reelle populasjonsdata i vassdragene, i tillegg til bruk av simuleringsmodeller.
- Før vassdrag eventuelt tas ut fra ordningen med nasjonale laksevassdrag på grunn av sviktende måloppnåelse, bør det forutsette en lengre evalueringsperiode enn ti år.
- Ordningen bør forutsette større ressurser til tiltak i vassdragene enn det som er tilgjengelig pr d.d. Slike tiltak kan sannsynligvis forhindre en uønsket nedklassifisering av vassdrag. Dette krever vurderinger på vassdragsnivå.

VEDLEGG B

2.1.1 Gytebestandsoppnåelse

Gytebestandsoppnåelse er tenkt vurdert ved simuleringsmodeller. For å øke treffsikkerheten i modellene med gytebestandsmål og måloppnåelse av gytebestand, bør vassdragene kontrolleres ved reelle boniteringer og tellinger av gytefisk. Veterinærinstituttet anbefaler på sikt at modeller for alle vassdrag kalibreres med boniteringer.

2.1.2 Beskatningsnivå

Gytebestandsmål og høstingspotensial: Normens forslag vedrørende dette er god. Der en ikke oppnår normen over en tiårsperiode, bør det gjennomføres undersøkelser om årsak før nedklassifisering. En viktig del av vurderingen bør være om tiltak er mulig. Der for eksempel bestandsfluktuasjoner er en følge av naturlige svingninger, bør det ikke føre til nedklassifisering.

HØRINGSBREV

3.1 Om operasjonaliseringen av kvalitetsnormen

Veterinærinstituttet mener det er hensiktsmessig å bruke 99 elver som modellelver. Antallet elver bør utvides på sikt. Ved klassifiseringen "god" eller "bedre" ved to påfølgende evalueringer i samme bestand, bør behovet for ny klassifiseringer av samme bestand ved neste tilhøve vurderes, eller om ressursene kan benyttes bedre i andre bestander.

Målsetningen om oppfyllelse av normen i løpet av ti år synes urealistisk i elver med påviste oppdrettsgener i bestanden. Det vil kunne ta flere fiskegenerasjoner å redusere den genetiske påvirkningen til null, som normen foreslår.

Stammer kan representere en unik genetisk verdi, selv om normen ikke oppfylles innen ti år. Stammer med en slik verdi, som ikke oppfyller klassifiseringen "god" i normen, krever et særskilt vern, og forslaget om at slike bestander må tas ut av ordningen med nasjonale laksevassdrag og fjorder virker uhensiktsmessig. For eksempel kunne flere delbestander i Tanavassdraget blitt tatt ut dersom de ble vurdert isolert etter de foreslåtte kriteriene.

7 Økonomiske og administrative konsekvenser

Gjennomføring av kvalitetsnormen bør også ha basis i styrket forskning og overvåkning. Tester og analyser for genetisk karakterisering av laksebestander er i stadig utvikling, og etablering og implementering av ny metodikk bør være vitenskapelig fundert (jfr Artikkel 4 *Klassifisering og overvåkning av kvalitetsnormen*). Dersom det er behov for nye data eller kunnskap, synes kostnadsrammen på syv millioner noe lav.

Dersom kvalitetsnormen skal kunne oppfylles, må en forutsette tiltak i vassdragene. Innføring av kvalitetsnormen bør forutsette ressurser til slike tiltak.

Med vennlig hilsen
Veterinærinstituttet

Ketil Skår
seksjonsleder
Miljø- og smittetiltak

Bjørn Bjørn
prosjektleder genbank

Espen Holthe
prosjektleder reetablering